

Datum: 21 april 2026	Initialen auteur: CRO	Bereikbaar: 14 0162
Status: Openbaar	Team: Buiten Beleid	

Onderwerp:

Motie 'Cultuurhistorie in kaders'

Geraadpleegde teams:

Buiten Beleid

Men is akkoord

Portefeuillehouder

Van der Zanden

Geheimhouding op	Titel	Grondslag WOO	Tot wanneer

Datum: 21 april 2026	Openbaar	Zaaknummer: 1083321
Waar gaat het over: Motie 'Cultuurhistorie in kaders'		

Waar moet ik 'ja' tegen zeggen? (voorstel)

- 1) Uitvoering te geven aan de motie 'Cultuurhistorie in kaders' door middel van de volgende stappen:
 - a) De lijst gemeentelijke monumenten te actualiseren en digitaliseren;
 - b) De nota Cultuurhistorie, Monumenten en Archeologie 2008-2018 te actualiseren en aan te vullen;
 - c) Vooruitlopend op bovenstaande zullen plannen alvast getoetst worden op cultuurhistorische waarden en worden daartoe de procedures aangepast (waaronder het intakeformulier voor woningbouwinitiatieven en het intern toetsingsformulier).
- 2) De raad met bijgaande brief op de hoogte te brengen van de stappen, die wij naar aanleiding van de motie gaan nemen.

Waar komt deze vraag vandaan? (Aanleiding)

De gemeenteraad heeft 3 juni 2025 de motie 'Cultuurhistorie in kaders' aangenomen. Met deze motie verzoekt de raad het college:

1. cultuurhistorie een prominente plaats te geven in de belangenafweging en bouwplannen hierop te toetsen;
2. daartoe een vormvrij afwegingskader op te stellen met duidelijke toetsingscriteria, voorschriften en richtlijnen dat onder meer bij bouwprojecten kan worden gebruikt en duidelijkheid verschaft aan de initiatiefnemer.

Tevens heeft het college bij de vaststelling van de 'Kerkenvisie Oosterhout 2024' aan de raad de toezegging gedaan, werk te gaan maken van een 'visie voor monumenten'. Uw college wordt nu gevraagd beide zaken te combineren en hiertoe bovenstaande stappen te nemen. Het intakeformulier en het intern toetsingsformulier zullen worden aangepast, de lijst gemeentelijke monumenten en het erfgoedbeleid zullen worden geactualiseerd.

Wat willen we bereiken? (gewenst effect)

Het beleidskader 2008-2018 en de lijst gemeentelijke monumenten zullen worden geactualiseerd en Omgevingswetproof gemaakt. Erfgoed zal een duidelijke plaats krijgen in de afwegingen bij ruimtelijke ontwikkelingen.

Waarom zou ik 'ja' zeggen? (argumenten)*1.1 De lijst gemeentelijke monumenten is aan actualisatie toe*

Sinds de grote aanwijzingsronde zo'n 25 jaar geleden is er veel veranderd. Niet alleen aan de panden zelf, maar ook in de wijze waarop naar bepaalde objecten wordt gekeken. Mogelijk zal een aantal nieuwe monumenten worden aangewezen – met name naorlogs erfgoed of andere categorieën die nu nog niet in het gemeentelijk monumentenbestand vertegenwoordigd zijn.

1.2 Door de actualisatie zullen minder losse verzoeken tot aanwijzing worden gedaan

Doordat er een nieuwe, grondige inventarisatie wordt uitgevoerd die het monumentenbestand weer bij de tijd brengt, zullen er minder losse verzoeken tot aanwijzing worden gedaan. Dit bespaart kosten.

1.3 De nota Cultuurhistorie, Monumenten en Archeologie 2008-2018 dient te worden geactualiseerd

Het beleid zal Omgevingswetproof worden gemaakt en worden aangevuld met inhoudelijke cultuurhistorische gegevens zoals opgenomen in het rapport van de Erfgoedkaart (2012). Ook zal

een afwegingskader op basis van die cultuurhistorische waarden worden toegevoegd, zodat deze nota gebruikt kan worden als gevraagd bij punt 2 van de motie. Vanuit de Omgevingswet is het noodzakelijk om het beleid te actualiseren en digitaliseren. Hiervoor is ook budget aanwezig.

1.4 Aanpassen van de intake- en toetsingsformulieren is een eerste stap

Het intakeformulier en toetsingsformulier worden in 2026 herzien en aangepast. Vooruitlopend hierop zal het aspect cultureel erfgoed alvast meer worden benadrukt op het intern toetsingsformulier.

2.1 De raad dient te worden geïnformeerd

Met bijgaande brief wordt de raad op de hoogte gebracht van het uitvoeren van de motie en tegemoet komen aan de toezegging.

Wat zijn de nadelen, beperkingen en risico's? (kanttekeningen)

1.1 Eigenaren van nieuw aan te wijzen monumenten kunnen bezwaar maken

Voor werkzaamheden aan een pand met de gemeentelijke monumentenstatus is vaak een Omgevingsvergunning nodig. Ook kan een monument niet zomaar gesloopt worden.

1.2 Recent genomen besluiten over het niet aanwijzen van een gemeentelijk monument staan niet ter discussie

Recent heeft het college het besluit genomen om bijvoorbeeld Bouwlingstraat 83 (Hanze college) en Leijzenhoek 99 ('De Olifant') niet aan te wijzen als gemeentelijk monument. Deze besluiten blijven in stand.

Wat mag het kosten en waar gaan we het van betalen? (financiën)

De kosten zullen worden gedekt uit de post implementatie Omgevingswet. Mogelijk kan de gemeente in het kader van het Programma Erfgoed en Overheid subsidie ontvangen.

Wat, waar en hoe communiceren we over het initiatief? (communicatie)

- De raad wordt via een raadsinformatiebrief geïnformeerd.
- Het besluit wordt op de openbare besluitenlijst opgenomen.

Wat zijn de praktische gevolgen na akkoord? (vervolg)

1.1 De lijst gemeentelijke monumenten is 'bij de tijd'

Door het aanwijzen van met name naoorlogs erfgoed of andere categorieën die nu nog niet in het gemeentelijk monumentenbestand vertegenwoordigd zijn en het screenen van de bestaande lijst, zal deze weer actueel zijn. Op deze wijze zullen er minder losse verzoeken tot aanwijzing van monumenten worden gedaan.

1.2 Er kan worden getoetst aan actueel erfgoedbeleid

Ontwikkelingen kunnen worden getoetst aan het afwegingskader dat in het nieuwe beleid zal worden opgenomen. Ook op deze wijze kan cultuurhistorie een duidelijke plaats innemen bij ruimtelijke ontwikkelingen.

1.3 Aangepaste intake- en toetsingsformulieren benadrukken belang van cultuurhistorie

Op deze wijze zal het erfgoedaspect een duidelijkere stap bij ruimtelijke ontwikkelingen vormen.

Waar vind ik meer informatie? (bijlage)

- 1 Raadsinformatiebrief